

Λέγει ο Σειράχ (25,1) στην Παλαιά Διαθήκη· «Τρία πράγματα είναι όμορφα ενώπιον Κυρίου και ανθρώπων·

α΄) η ομόνοια αδελφών

β΄) η φιλία αυτών που συνεργάζονται και συνυπάρχουν και

γ΄) η καλή συμπεριφορά των συζύγων μεταξύ τους.

Τα δύο πρώτα εξαρτώνται και επηρεάζονται κατά κύριο λόγο από το τρίτο. Αν υπάρχει αγάπη και ομόνοια και αλληλοβοήθεια μεταξύ των συζύγων, συνήθως τότε, υπάρχει ομόνοια μεταξύ των αδελφών και φιλία μεταξύ των συνεργατών. Η εν γένει ζωή της κοινωνίας είναι απόρροια και αποτέλεσμα της καταστάσεως της οικογενειακής ζωής.

Ο Θεός από την αρχή έλαβε μέριμνα για τον γάμο. Δημιούργησε τον άνθρωπο «άρσεν και θήλυ», γιατί προετοίμαζε το έδαφος για την δημιουργία του γάμου. Η έλξη ανδρός και γυναικός θα είναι το αντίδοτο για το μίσος και τη διαίρεση που επικρατούν στους ανθρώπους μετά την πτώση των πρωτοπλάστων. Λέγει ο άγιος Χρυσόστομος ότι ο γάμος είναι μεν μεταπτωτικός θεσμός, γιατί στον παράδεισο δεν υπήρχε, αλλά «σφόδρα χρήσιμος και αναγκαίος» μετά την πτώση (Ε.Π.Ε.29,522). Γι' αυτό, ο Θεός, που προγνώριζε την εξέλιξη των ανθρώπων, έλαβε μέριμνα εκ των προτέρων και εποίησε τον άνθρωπον άρσεν και θήλυ, ακριβώς για να διορθώσει τις καταστροφικές συνέπειες του προπατορικού αμαρτήματος. Η αγάπη μεταξύ ανδρός και γυναικός είναι σφοδρή και κραταιά όσο τίποτα άλλο. Για να χρησιμοποιήσουμε λόγια του αγίου Χρυσόστομου, «είναι τυραννική περισσότερο από κάθε τυραννίδα». Οι άλλες αγάπες είναι σφοδρές, αλλά δεν έχουν το αμάραντο.

Επειδή όμως η ασθένεια του ανθρώπου, μετά την πτώση, διαφθείρει όλους τους θεσμούς και διαστρέφει προς το χειρότερο τα πάντα, ακόμη και τα πιο άγια, από την έλξη αυτή, που δημιούργησε ο ίδιος ο Θεός, δημιουργούνται μεγάλα καλά αλλά και μεγάλα κακά. Δημιουργείται ο γάμος, αλλά προκύπτει και η πορνεία, η ασέλγεια, η ανηθικότητα και, αν προχωρήσει η κατρακύλα, οι παρά φύσιν σχέσεις. Γι' αυτό ο Παύλος ασχολείται πολλές

φορές με τον γάμο, τον οποίον θέλει να διατηρήσει μέσα στα πλαίσια που τον δημιούργησε ο Θεός. «Ουδέν γαρ ούτως ημών συγκροτεί τον βίον, ως έρωσ ανδρός και γυναικός» λέγει ο άγιος Χρυσόστομος (Ε.Π.Ε. 21,194).

Βεβαίως στην Καινή Διαθήκη ο Παύλος διδάσκει ότι εν Χριστώ Ιησού «ουκ ενί άρσεν και θήλυ» (Γαλ.3,25), διότι, στη συνάφεια που αναφέρει το ρητό αυτό, τονίζει ότι μέσα στο χώρο της Εκκλησίας παύουν οι όποιες διακρίσεις και διαφορές υπάρχουν. Είτε αυτές είναι φυλετικές (Ιουδαίος και Έλλην) είτε είναι κοινωνικές (δούλος και ελεύθερος) είτε είναι βιολογικές (άρσεν και θήλυ). Αλλά νομίζουμε ότι, πέρα από τη συνάφεια του κειμένου, ο Παύλος, λέγοντας «ουκ ενί άρσεν και θήλυ», θέλει να τονίσει ότι πρέπει να υπάρχει τόσο μεγάλη αγάπη μεταξύ ανδρός και γυναικός, τόση ταύτιση ψυχών και σωμάτων, τόση οικειότητα και φιλία, που το ανδρόγυνο ν' αποτελεί μία ενιαία πλήρη ψυχοσωματική ύπαρξη. Αυτό άλλωστε προκύπτει και από την ιστορία δημιουργίας του ανθρώπου. Μη ξεχνάμε ότι από τον άνδρα πλάστηκε η γυναίκα. «Τούτο νυν οστούν εκ των οστών μου και σάρξ εκ της σαρκός μου» (Γεν 2,23) είπε Αδάμ, όταν είδε την Εύα. Και φωτισμένος από το Πνεύμα του Θεού προφήτεψε· «και έσονται οι δύο εις σάρκα μίαν». Ο Αδάμ δηλαδή νυμφεύθηκε όχι απλώς την αδελφή του, όχι απλώς την κόρη του, αλλά την ίδια τη σάρκα του (Ε.Π.Ε. 21,194) και ξαναενώθηκε με το τμήμα του σώματός του που απέσπασε ο Θεός για να δημιουργήσει την Εύα! Πρόσεξε, παρατηρεί ο άγιος Χρυσόστομος, πόσο συνέδεσε και συνέπλεξε ο Θεός τον άνδρα και τη γυναίκα. «Απ' τον ένα, τον Αδάμ, έφτιαξε άλλον ένα, την Εύα. Και ύστερα αφού τους ενώνει τους δύο σε ένα, μ' αυτόν τον τρόπο ξανάρχεται στον ένα. Επομένως και τώρα από έναν γεννιέται ο άνθρωπος. Διότι η γυναίκα και ο άνδρας δεν είναι δύο άνθρωποι αλλά ένας...Αυτό διαπιστώνεται και από την διάπλαση του σώματος. Διότι η γυναίκα έγινε από την πλευρά του άνδρα. Δύο μισά ενώνονται σε ένα (μέσα στο γάμο)» (Ε.Π.Ε. 22,342-344).

Στο γάμο λοιπόν ο άνδρας καλείται να ενωθεί με τη σάρκα του. Να ξαναβρεί την βιολογική του πληρότητα και ολοκλήρωση. Γι' αυτό στο αποστολικό ανάγνωσμα του γάμου λέγει ο Παύλος· «ούτως οφείλουσιν (δεν κάνουν χάρη) οι άνδρες αγαπάν τας εαυτών γυναίκας ως τα εαυτών σώματα. Ο αγαπών την εαυτού γυναίκα εαυτόν αγαπά (και φυσικά είναι ανόητος, όταν δεν το κάνει)· ουδείς γαρ ποτέ την εαυτού σάρκα εμίσησεν, αλλ' εκτρέφει και θάλπει αυτήν καθώς και ο Κύριος την εκκλησίαν» (Εφεσ. 5,28-29). Όπως αγαπά ο Κύριος την Εκκλησία, που είναι το σώμα του και προήλθε απ' αυτόν, έτσι ν' αγαπά ο άνδρας την γυναίκα, που είναι το σώμα του και προήλθε απ' αυτόν.

Και πως αγαπά ο Κύριος την Εκκλησία, μας το λέγει στο προηγούμενο χωρίο. «Ο Χριστός ηγάπησε την εκκλησίαν και εαυτόν παρέδωκεν υπέρ αυτής, ίνα αυτήν αγίαση καθάρισας τω λουτρώ του ύδατος (βάπτισμα) εν ρήματι, ίνα παραστήση αυτήν εαυτώ ένδοξον την εκκλησίαν, μη έχουσαν σπίλον (κηλίδα) ή ρυτίδα (ζαρωματιά) ή τι των τοιούτων, αλλ' ίνα ή (είναι) αγία και άμωμος».

Ας προσέξουμε ότι η αγάπη του Χριστού για την Εκκλησία, όπως παρουσιάζεται στο κείμενο που αναφέραμε, δεν είναι συναισθηματική ή ρομαντική αλλά θυσιαστική και μαρτυρική. Ο άγιος Χρυσόστομος, ερμηνεύοντας τη φράση «καθάρισας τω λουτρώ του ύδατος», λέγει· «Συνεπώς ήταν ακάθαρτος, είχε όνειδος, ήταν άσχημη και ευτελής. Και την χειρότερη γυναίκα εσύ να νυμφευθείς, δεν πρόκειται να πάρεις τόσο προβληματική νύμφη,

σαν τη νύμφη που πήρε ο Χριστός, την Εκκλησία, στην ανθρώπινη της διάσταση βέβαια. Ούτε και θ' απέχει από σένα όσο απέχει η Εκκλησία από τον Χριστό. Αλλά όμως δεν την αποστράφηκε ο Χριστός ούτε την μίσησε εξ αιτίας της υπερβολικής ασχήμιας της. Αντίθετα την αγάπησε σφόδρα. Η αγάπη αυτή τον ανέβασε στον σταυρό και έτσι έσωσε τον άνθρωπο». Ας θυμηθούμε την συμπεριφορά των ανθρώπων, όταν ο Χριστός ήταν πάνω στο σταυρό, για να εννοήσουμε πόσο προβληματική, σιχαμερή, ελεεινή και τρισάθλια νύμφη πήρε ο Χριστός.

Συνεπώς, όταν ζητά από τον άνδρα να αγαπά την γυναίκα του, όπως αγάπησε ο Χριστός την Εκκλησία του, ζητά κάτι πολύ δύσκολο και πολύ επώδυνο, που ταυτίζεται με το μαρτύριο του Χριστού. Η αγάπη δε αυτή δεν αποσκοπεί απλά να υπάρχει ειρήνη, ομόνοια, συναντίληψη και ευτυχία· αλλά στοχεύει μέσω της θυσίας του ανδρός να οδηγηθεί η γυναίκα, και η οικογένεια εν γένει, στην αγιότητα και μέσω αυτής στην σωτηρία. Διότι ο σκοπός του γάμου σε τελική ανάλυση -ποτέ μη το ξεχνάμε αυτό- είναι σωτηριολογικός και ιεραποστολικός. «Τι γαρ οίδας, γύναι, ει τον άνδρα σώσεις; ή τι γαρ οίδας, άνερ, ει την γυναίκα σώσεις» (Α' Κορ.7,16). Είναι δε χαρακτηριστική, για το θέμα που εξετάζουμε, η απάντηση που έδωσε ένας στάρετς σε μια Ρωσίδα, που του ζήτησε τη γνώμη του αν πρέπει να παντρευτεί· «Αν γίνεις αγία μέσα στο γάμο και δημιουργήσεις αγίους, τότε να παντρευτείς». Εμείς τον γάμο τον βλέπουμε σαν κάτι το πολύ γήινο, το πολύ πεζό, χωρίς μεταφυσικό υπόβαθρο και σκοπό. Ή, για όσους πιστεύουν και έχουν σχέση με την Εκκλησία, κάτι το πολύ χαμηλό από άποψη πνευματικότητας. Κι όμως, αρκεί να θυμηθούμε τον Μωυσή, για να κατανοήσουμε που μπορεί να φθάσει ο άνθρωπος μέσα από το γάμο. Υπήρξε θεόπτης, άκρος νηστευτής, φοβερά θαυματουργός, θυσίασε το παλάτι του Φαραώ και τα βασιλικά μεγαλεία, γιατί προτίμησε «τον ονειδισμόν του Χριστού» (Εβρ. 11,26). Είναι αυτός που φάνηκε στη μεταμόρφωση του Χριστού μαζί με τον προφήτη Ηλία. Στη μεταμόρφωση του Χριστού έχουμε εποπτικά την μεγάλη θεολογική αλήθεια, ότι ο γάμος και η αγαμία είναι δύο οδοί θεώσεως. Δύο δρόμοι που καταλήγουν, πρέπει να καταλήγουν, στο Θαβώρ. Συνεπώς αξιοσέβαστοι και αξιομίμητοι και οι δύο.

Υπάρχουν βέβαια και οι σχετικοί σκοποί του γάμου, δηλαδή, η διάδοση του γένους και η αμοιβαία βοήθεια των συζύγων. Δεν είναι όμως εκ των ων ουκ άνευ. Διότι, εάν σκοπός του γάμου ήταν μόνο η παιδοποιία, θα έπρεπε ο γάμος να διαλύεται σε περίπτωση ατεκνίας. Εάν δε σκοπός ήταν μόνο η αμοιβαία βοήθεια, τότε και απλή φιλία μπορούσε ν' αναπληρώσει τον γάμο και θα έπρεπε να διαλύεται όταν για ασθένεια ή αμέλεια ή οκνηρία οι δύο σύζυγοι δεν αλληλοβοηθούνται.

Σπουδαίος σκοπός του γάμου, που αποκαλύπτει και πάλι τον σωτηριολογικό του χαρακτήρα, είναι η προφύλαξη του ανθρώπου από τις σαρκικές διαστροφές, που τόσο τον μολύνουν και τον απομακρύνουν από τον Θεό. Δυστυχώς την έλξη που έβαλε ο Θεός ανάμεσα στον άνδρα και τη γυναίκα, για τους λόγους που προαναφέραμε, έρχεται η άρρωστη φύση του ανθρώπου, υποστηριζόμενη σ' αυτό και από τον διάβολο, να την ικανοποιήσει έξω από το σχέδιο του Θεού. Ο γάμος λοιπόν είναι το αντίδοτο και σ' αυτή τη διάστροφη τακτική του ανθρώπου. «Δια δε τας πορνείας έκαστος την εαυτού γυναίκα εχέτω, και εκάστη τον ίδιον άνδρα εχέτω» (Α' Κορ. 7,2) λέγει ο Παύλος. Και παρατηρεί ο Χρυσόστομος· «Μία τις έστι γάμου πρόφασις, το μη πορνεύειν, και διά τούτο το φάρμακον εισενήνεκται τούτο» (Ε.Π.Ε. 27,108). Δηλαδή, γι' αυτούς, που δεν μπορούν ν' ανέλθουν στο

Θαβώρ διά της κατά Θεόν αγαμίας, υπάρχει ο κατά Θεόν γάμος, ο οποίος και προφυλάσσει από τις παρενέργειες του γενετησίου ενστικτού και αξιοποιεί κατά τον καλύτερο τρόπο την έλξη που υπάρχει μεταξύ των δύο φύλων. «Επειδή γαρ εισήλθεν η επιθυμία, εισήλθε και ο γάμος την αμετρίαν εκκόπτων και πείθων μια χρήσθαι γυναικί» (Ε.Π.Ε. 27,106). Έτσι «πολύ έχει το κέρδος ουκ εών (μη αφήνοντας) τα μέλη του Χριστού μέλη γενέσθαι πόρνης, ου συγχωρών τον άγιον ναόν γίνεσθαι βέβηλον και ακάθαρτον» (Ε.Π.Ε. 29,522).

«Ότι μέλη εσμέν του σώματος αυτού, εκ της σαρκός αυτού και εκ των οστέων αυτού (Εφεσ. 5,30). Θα πρέπει να σταθούμε λίγο στο χωρίο αυτό. Αφού ανέφερε ο Παύλος ότι οι άνδρες πρέπει ν' αγαπούν τις γυναίκες τους όπως αγαπούν τα σώματά τους και όπως αγαπά ο Κύριος την Εκκλησία, έρχεται στο ρητό αυτό και συνδέει τα δύο παραδείγματα. Το σώμα του ανδρός και το σώμα της Εκκλησίας. «Ότι μέλη εσμέν...». Όπως η Εύα έγινε από τη σάρκα του Αδάμ έτσι και η Εκκλησία έγινε από τη σάρκα του Χριστού. Ο Αδάμ δημιουργήθηκε με νερό και χώμα από το Θεό στην Παλαιά Διαθήκη. Ο πιστός αναγεννάται στην Εκκλησία με νερό και Άγιο Πνεύμα μέσα στο μυστήριο του βαπτίσματος. «Με το Άγιο Πνεύμα πλάθεται μ' αυτό αναγεννάται όπως ακριβώς ο Χριστός στη μήτρα της Παρθένου» κραυγάζει γεμάτος έκπληξη και θαυμασμό ο άγιος Χρυσόστομος. Και έπειτα στο μυστήριο της θείας κοινωνίας παίρνει τη σάρκα του Χριστού και την κάνει σάρκα του. Ανακράται, μίγνυται, ενώνεται, θεούται με το σώμα του Χριστού. Γίνεται ένα φύραμα· ένα χαρμάνι. Λοιπόν είμαστε εκ της σαρκός του, λόγω των μυστηρίων. Όπως ο Χριστός γεννήθηκε χωρίς συνουσία από το Άγιο Πνεύμα και τη σάρκα της Παναγίας, έτσι και εμείς γεννιόμαστε με τα μυστήρια στο χώρο της Εκκλησίας και γινόμαστε μέλη του σώματος του Χριστού.

«Το μυστήριον τούτο μέγα εστίν, εγώ δε λέγω εις Χριστόν και Εκκλησίαν». Ο γάμος λέγεται στη Γραφή μυστήριο και μάλιστα μέγα. Παρομοιάζεται δε με το μυστήριο της ενσαρκώσεως του Χριστού. Όπως ο Χριστός άφησε τον πατέρα, κατήλθε στη γη προς τη νύμφη Εκκλησία και έγινε ένα πνεύμα αφού «ο κολλώμενος τω Κυρίω, εν πνεύμα εστί (Α' Κορ.6,17), έτσι και ο άνδρας εγκαταλείπει τους γονείς του και γίνεται μία σάρκα αλλά και μία ψυχή με τη γυναίκα που νυμφεύεται και συμπεριφερόμενος κατ' αυτόν τον τρόπο ενώνεται με το Σώμα του Κυρίου, την Εκκλησία. Μυστήριο μέγα!

Και πράγματι μεγάλο μυστήριο αποτελεί ο γάμος· και όχι μόνο από τη θεολογική του πλευρά αλλά και από την καθαρά λογική. «Εγκαταλείπει ο άνδρας εκείνον που τον έσπειρε, που τον γέννησε, που τον ανέθρεψε, την μητέρα του που υπέστη τους πόνους του τοκετού, που τον θήλασε, που ταλαιπωρήθηκε τόσο για να τον μεγαλώσει και να τον παιδαγωγήσει και προσκολλάται προς εκείνη που δεν γνώριζε, η οποία δεν έχει κάτι το κοινό με αυτόν, και προτιμά απ' όλους αυτήν. Το αντίστοιχο φυσικά γίνεται και από την πλευρά της γυναικός. Και το περίεργο οι γονείς δεν στενοχωριούνται, όταν γίνονται όλα αυτά, αλλά χαίρονται» (Ε.Π.Ε. 21,212).

«Και έσονται οι δύο εις σάρκα μίαν». Λέγει ο ιερός Χρυσόστομος· «Μη μου λες άνδρα τέτοια και τέτοια είναι η γυναίκα σου, γιατί θα σου πω και εγώ και η σάρκα σου είναι πολλές φορές τυφλή, χωλή, άρρωστη, ανάπηρη, σε πονά φοβερά, δεν σε αφήνει να χαρείς τη ζωή. Κι όμως εσύ δεν την αποχωρίζεσαι, δεν την αποκόπτεις αλλά αντίθετα ενδιαφέρεσαι γι' αυτήν, υφίστασαι μύριες θυσίες για να την θεραπεύσεις και ενδιαφέρεσαι πρώτα για τα άρρωστα μέλη του σώματός σου και μετά για τα υγιή. Ούτε λες, δεν με ενδιαφέρει που

πονά το τάδε μέλος του σώματός μου. Αλλά εκεί επικεντρώνεις το ενδιαφέρον σου, γιατί αν δεν θεραπευθεί πονά όλο το σώμα. Λοιπόν ότι και να σε κάνει η γυναίκα σου εσύ να την αγαπάς. Ακόμη κι αν δεν σε υπακούει και δεν πειθαρχεί σε σένα όπως την προστάζει ο Κύριος. Εάν το σάπιο μέλος δεν θεραπεύεται παύουμε να το φροντίζουμε; Έπειτα εσύ, που εγκατέλειψες τον πατέρα και τη μητέρα σου για να ζήσεις με τη γυναίκα σου, ποιας συγγνώμης θα είσαι άξιος, αν την εγκαταλείψεις κι αυτήν» (Πρβλ. Ε.Π.Ε. 21,210-216).

Ας δούμε όμως και τις υποχρεώσεις της γυναίκας κατά τον απόστολο Παύλο.

Α'. «Αι γυναίκες τοις ιδίοις ανδράσιν υποτάσσεσθε ως τω Κυρίω. Ότι ο ανήρ εστί κεφαλή της γυναικός, ως και ο Χριστός κεφαλή εστί της εκκλησίας, και αυτός εστί σωτήρ του σώματος. Αλλ' ώσπερ η εκκλησία υποτάσσεται τω Χριστώ, ούτω και οι γυναίκες τοις ιδίοις ανδράσιν εν παντί».

Δεν παραγγέλει την αγάπη μόνο για τον άνδρα, και μάλιστα μια αγάπη μαρτυρική και θυσιαστική όπως είδαμε, αλλά συνιστά και την υπακοή της γυναίκας, η οποία είναι και αυτή μαρτυρική και θυσιαστική. Η αγάπη είναι το μαρτύριο του άνδρα και η υπακοή το μαρτύριο της γυναίκας. Και τα δύο είναι σκληρά και αφόρητα για την πεπτωκυία φύση μας. Πάντως ο Χριστός δεν χαρίζεται σε κανένα ούτε κάνει διακρίσεις. Και είναι ανόητο να λένε οι γυναίκες γιατί η γυνή να υπακούει και να φοβείται τον άνδρα και μάλιστα «ως τω Κυρίω», τη στιγμή που ο Θεός ζητά από τον άνδρα ν' αγαπά την γυναίκα όπως ο Χριστός την Εκκλησία. Και είναι ασεβές και δείχνει την θεολογική αγνωσία που διακατέχει τους Νεοέλληνες το τραγικό φαινόμενο, ν' αγωνίζονται την ώρα του αποστολικού αναγνώσματος οι νεόνυμφοι ποιος θα πρωτοπατήσει το πόδι του άλλου.

Η γυναίκα είναι η δευτέρα αρχή. Ας μη απαιτεί λοιπόν την ισοτιμία, διότι ευρίσκεται κάτω από την κεφαλή. Και αυτό συμβαίνει, ας μη το ξεχνάμε, διότι η Εύα πρώτη απατήθηκε από τον διάβολο και παρέσυρε στην πτώση και τον Αδάμ. Όπου υπάρχει πλήρη ισοτιμία και πολλοί αρχηγοί δεν υπάρχει ειρήνη. Είναι απαραίτητο να υπάρχει μία αρχή. Κι όταν μιλάμε συνεχώς για δικαιώματα μέσα στον γάμο, παύει να υφίσταται ο γάμος, διότι βασίζεται στην αλληλουποχώρηση και αλληλοανοχή των συζύγων.

Φυσικά δεν ζητά ο Θεός μόνο στη γυναίκα ν' απαρνηθεί τα δικαιώματά της αλλά και στον άνδρα. Αυτό είναι παντελώς άγνωστο στους χριστιανούς μας ,λόγω της αγνωσίας των γραφών, που διακατέχει σχεδόν όλους μας. Αν δούμε προσεκτικά το κείμενο, θα παρατηρήσουμε ότι η υποταγή είναι ένα γενικό καθήκον πάντων ημών, αρχόντων και αρχομένων, κυρίων και δούλων, γονέων και παιδιών, και αμφοτέρων των συζύγων.

Πριν αρχίσει το αποστολικό ανάγνωσμα του γάμου, ο Παύλος (Εφεσ. 5,15-21) συνιστά κάτι που λίγοι το προσέχουν. Λέγει· να προσέχουμε πως ζούμε και συμπεριφερόμεθα, να φροντίζουμε να αντιλαμβανόμεθα το θέλημα του Θεού, να ευχαριστούμε το Θεό για όλα και να είμαστε

«υποτασόμενοι αλλήλοις εν φόβω Χριστού»

Δηλαδή, όλοι μας πρέπει να υποτασώμαστε κάποιες φορές και να υποχωρούμε έναντι των άλλων. Και ο άνδρας θα κάνει υπακοή στη γυναίκα κάποτε και η γυναίκα στον άνδρα και τα παιδιά στους γονείς αλλά και οι γονείς στα παιδιά. Αυτός που είπε «τα τέκνα υπακούετε τοις γονεύσιν υμών» είπε και «πατέρες μη παροργίζετε τα τέκνα υμών» (Εφεσ. 6,1-4). Αυτός που είπε «οι δούλοι υπακούετε τοις κυρίοις κατά σάρκα μετά φόβου και τρόμου...ως τω Χριστώ» αυτός ο ίδιος είπε «και οι κύριοι τα αυτά ποιείτε προς αυτούς» (Εφεσ. 6,5-9). Αλλού δε ο Παύλος συνιστά «τη ταπεινοφροσύνη αλλήλους ηγούμενοι υπερέχοντας εαυτών. μη τα εαυτών έκαστος σκοπείται αλλά και τα ετέρων έκαστος (Φιλιπ.2,3-4). Και τελικά προβάλλει και παρουσιάζει το παράδειγμα της κενώσεως του Χριστού (2,7), ο οποίος έγινε δούλος για το χατίρι μας και ο οποίος μας ξεκαθαρίζει ότι αν θέλουμε να γίνουμε πρώτοι και μεγάλοι και αρχηγοί να γίνουμε δούλοι και διάκονοι πάντων (πρβλ. Ματθ. 20,25-28). Συνεπώς δεν χρειάζεται να δυσφορούμε και να παραξενευόμαστε όταν ακούμε τις εντολές της Γραφής. Μας φοβίζουν οι λέξεις γιατί δεν γνωρίζουμε το θεολογικό τους μήνυμα και διάγγελμα.

Β'. «...η δε γυνή ινα φοβήται τον άνδρα».

Τι είδος φόβου ζητεί η Γραφή από τη γυναίκα; Λέγει ο ιερός Χρυσόστομος· «Όταν ακούς φόβο άνδρα, ν' απαιτείς φόβο που αρμόζει σε ελεύθερη γυναίκα όχι σε δούλη. Διότι είναι δικό σου σώμα. Και αν δεν το κάνεις αυτό βρίζεις τον εαυτό σου και ατιμάζεις το σώμα σου. Πιο φόβο λοιπόν εννοεί η Γραφή; Να μη αντιλέγει, να μη εξεγείρεται, να μη επιθυμεί πρωτεία. Αρκεί μέχρι αυτά να φθάνει ο φόβος» (Ε.Π.Ε. 21,218).

Όποιος διαβάσει αυτές τις σειρές και πάλι θα έχει ενστάσεις και αντιρρήσεις για τα γραφόμενα. Ζούμε σε μια εποχή και σε μια κοινωνία, που λατρεύει μια άναρχη ελευθερία και θέλει μια αποθέωση του εγώ του ανθρώπου, χωρίς να σκέπτεται ότι ελευθερία χωρίς κάποιες δεσμεύσεις και χωρίς κάποια υποταγή δεν μπορεί να υπάρχει. Κι αν κάποτε υπάρξει, η ζωή μας θα γίνει σκέτη κόλαση και η ευτυχία του ανθρώπου θα εξαφανισθεί, άπαξ διά παντός. Αν όμως συνεχίσουμε τη μελέτη της πατερικής ερμηνευτικής της Γραφής, νομίζω θ' αναπαυθούμε πλήρως.

Φυσικό είναι αυτοί που είναι μία σάρκα να είναι και ένα πνεύμα. Και δεν λέγει ο Χριστός να γίνουν ένα πνεύμα ή μια ψυχή, γιατί αυτό θεωρείται δεδομένο. Όταν λοιπόν φθάσει, και πρέπει οπωσδήποτε να φθάσει, το ανδρόγυνο σε μια τέτοια κατάσταση, παύει να λειτουργεί το συναίσθημα του φόβου και όλα εξαρτώνται και πραγματοποιούνται από την τέλεια ένωση του άνδρα και της γυναίκας. Για να το καταλάβουμε αυτό ας θυμηθούμε την εθελοντική και μη αναγκαστική υποταγή της ανθρώπινης φύσεως του Χριστού στη θεία. Διότι υπάρχει πλήρη ταύτιση του θείου και του ανθρώπινου θελήματος. Έτσι και στο τέλει ανδρόγυνο ταυτίζεται η θέληση του άνδρα και της γυναίκας. Και παύουν οι αντιρρήσεις και οι διαμάχες για το τι θα γίνει ή ποιος θα έχει τον πρώτο λόγο. Αγάπη και υποταγή συμβαδίζουν στην Εκκλησία με την αξιοπρέπεια και τον σεβασμό. Δεν υπάρχει τίποτα το εγωιστικό και ναρκισσιστικό. Υπάρχει διοίκηση αγάπης και θυσίας και φαινομενική θα λέγαμε υποταγή, αφού το θέλημα των συζύγων ταυτίζεται και καθοδηγείται από το θέλημα του Θεού.

Για επίλογο, ας δώσουμε τον λόγο και πάλι, στον βασιλιά του άμβωνα και της ερμηνείας των αγίων Γραφών, τον άγιο Χρυσόστομο.

«Είδες μέτρο υπακοής (λέγει στον άνδρα) άκουσε και μέτρο αγάπης. Θέλεις να υπακούει σε σένα η γυναίκα σου, όπως η Εκκλησία στον Χριστό; Φρόντιζε και συ αυτήν, όπως φροντίζει ο Χριστός στην Εκκλησία. Είτε πρέπει να δώσεις την ψυχή σου υπέρ της γυναίκας, είτε πρέπει να πληγωθείς μύριες φορές, είτε να υπομείνεις και να πάθεις οτιδήποτε, να μη αποφύγεις. Κι αν ακόμη πάθεις αυτά, τίποτα ακόμη δεν κατόρθωσες, όπως ο Χριστός. Διότι εσύ μεν κάνεις αυτά, επειδή την ερωτεύτηκες και έχεις συνδεθεί με γάμο, εκείνος δε υπέρ εκείνης, που τον αποστρέφεται και τον μισεί.

»Όπως λοιπόν οδήγησε πλησίον του ο Χριστός εκείνη, που αποστρέφεται αυτόν και τον μισεί και τον περιφρονεί και ζη ασώτως, με τη μεγάλη φροντίδα του και όχι με απειλές ούτε με ύβρεις ούτε με φόβο ούτε με κάτι παρόμοιο, έτσι και συ να συμπεριφέρεσαι προς τη γυναίκα σου. Με πολύ αγάπη και φιλία μόνο θα την διορθώσεις. Ποια σύζευξη αλήθεια υπάρχει, όταν η γυναίκα τρέμει τον άνδρα; Ποια ηδονή θ' απολαύσει ο ίδιος ο άνδρας, όταν ζη με τη γυναίκα του και την συμπεριφέρεται ως δούλη και όχι ως ελεύθερη; Κι αν ακόμη πάθεις κάτι υπέρ αυτής, να μη βαρυγκωμήσεις· διότι ούτε Χριστός έκανε αυτό.

»Και πρόσεξε ο Παύλος ασχολείται σ' όλο το κομμάτι της περικοπής κυρίως με την αγάπη του άνδρα και πολύ λίγο με το φόβο της γυναίκας. Διότι, αν υπάρχει η αγάπη όλα υπάρχουν· όταν όμως υπάρχει μόνο ο φόβος, τότε δεν ακολουθούν πάντοτε τ' άλλα. Είναι τόσο δύσκολο και δυσχερές πράγμα η ομόνοια, όταν οι σύζυγοι δεν είναι ενωμένοι με την τυραννίδα της αγάπης» (Ε.Π.Ε. 21,198-214).

Και κάτι άλλο να προσέξουμε·

«Ότι ενώ φαίνεται ότι η γυναίκα κυριαρχείται από τον άνδρα, επειδή διατάχθηκε να τον φοβάται, στην πραγματικότητα υπερτερεί εκείνη, διότι ο άνδρας έχει διαταχθεί το κυριότερο, δηλαδή το ν' αγαπά» (Ε.Π.Ε. 21,216).

Και τα λέγει αυτά ο Χρυσόστομος «όταν όλα τα έσκιαζε η φοβέρα και τα πλάκωνε η σκλαβιά» του άνδρα.

Δεν χρειάζεται κανένα άλλο σχόλιο.

ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΑΠ. ΒΑΔΡΑΧΑΝΗΣ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ